

Kretingos rajono savivaldybės
Antikorupcijos komisijai
El. p. savivaldybe@kretinga.lt

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2018-10-08 Nr. (3.6.) V4-842

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsniu, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr. 1601, atsižvelgiant į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos) 2018 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas. Analizės tikslas – nustatyti konkrečius korupcijos rizikos veiksnius pasirinktoje (-ose) aktualioje (-iose) Įmonės veiklos srityje (-se), nurodytose LR Specialiųjų tyrimų tarnybos Klaipėdos valdybos 2018-07-09 rašte „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo 2018 metais“ Nr. 4-08-415, pagal Įstatymo 6 straipsnyje nurodytus kriterijus bei atsižvelgiant į Rekomendacijas. Įmonės veiklos sritis vertinta pagal šioje srityje taikomus teisės aktus ir kitus dokumentus.

Korupcijos pasireiškimo tikimybei Įmonėje nustatyti buvo naudojami dokumentų analizės, palyginimo, pokalbio metodai, analizuojami teisės aktai, reguliuojantys Įmonės viešuosius pirkimus bei sutarčių vykdymą, vidaus norminiai dokumentai.

Pažymėtina, kad analizuojamu laikotarpiu jokių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų nenustatyta. Taip pat nenustatyta kitų tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė atsakomybė, atvejų.

Vertinama veiklos sritis – sutarčių su prekių tiekėjais, paslaugų teikėjais bei darbų rangovais sudarymas ir jų vykdymas (atkreipiant dėmesį, ar reglamentuota sutarčių sudarymo tvarka, nustatytos kontrolės procedūros, siekiant, kad sutartys būtų sudaromos tik atlikus viešųjų pirkimų procedūras, sutarčių sąlygos atitiktų viešųjų pirkimų sąlygas, būtų vykdomos jose nustatyta tvarka ir terminais). Žemiau pateikiamas šios pasirinktos veiklos srities vertinimas korupcijos rizikos veiksnių atžvilgiu.

Įmonės sudaromų sutarčių dėl prekių tiekimo, paslaugų teikimo ir statybos rangos darbų vykdymo skaičius yra didelis. Įmonei pavestoms funkcijoms (viešųjų paslaugų teikimas) ar sutartimis priimtiems prievolinio pobūdžio įsipareigojimams vykdyti reikalinga įgyti prekių, paslaugų ir statybos rangos darbų. Įmonė, vykdydama pavedimą administruoti daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimą, butų ir kitų patalpų savininkų pavedimu vykdo statybos darbų, techninės priežiūros, ekspertizės paslaugų viešuosius pirkimus ir veikdama kaip užsakovas užtikrina sutarčių, sudarytų įvykdžius viešojo pirkimo procedūras, tinkamą vykdymą.

Už įsipareigojimų pagal su prekių, paslaugų tiekėjais ar darbų rangovais sudarytas sutartis įgyvendinimą yra atsakingi darbuotojai, su kurių vykdomomis funkcijomis ar skyriaus veikla yra susijęs konkrečios sutarties vykdymas. Šių darbuotojų funkcijų vykdymas yra reguliuojamas viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų ar vidaus norminių dokumentų pagrindu. Atsižvelgiant į tai, kad didžiausią dalį viešųjų pirkimų sutarčių skaičiaus sudaro prekių ir paslaugų tiekimo sutartys, kurių vertė apibrėžiama kaip maža (iki 58 tūkst. Eur be PVM), užtikrinant sutarčių

sudarymo, vykdymo procedūrų laikymąsi vadovaujamosi Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-97 patvirtintu Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu, SĮ „Kretingos komunalininkas“ direktoriaus 2018-09-17 įsakymu Nr. (1.1.) V1-77 patvirtintu SĮ „Kretingos komunalininkas“ viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas).

Darytina išvada, kad didžiausia korupcijos veiksmų rizika yra sutarčių vykdymo etape, kadangi sutarčių vykdymas yra sutelktas konkreto darbuotojo ar kelių darbuotojų kompetencijoje. Konkretaus darbuotojo, atsakingo už sutarties vykdymą, funkcijų turinį sudaro prekių pristatymo / paslaugų suteikimo terminų laikymosi koordinavimas, taip pat prekių, paslaugų ir darbų atitikties pirkimo sutartyse numatytiems kokybiniais, kiekybiniais ir kitiems reikalavimams stebėseną. Yra tikimybė, jog pavieniais atvejais atsakingas už sutarties vykdymo kontrolę darbuotojas gali imtis ne visų priemonių, siekiant užtikrinti sutarties vykdymo atitikimą sutarties ir pirkimo dokumentų reikalavimams, t. y. nereikalauti, jog prekės būtų pristatytos ir / ar užtikrintas jų turėjimas prekybos vietoje sutartyje nustatytais terminais, nuolaidžiauti tiekėjui dėl pristatomų prekių apimtys, kokybės ir pan. Tokia rizika ypač būdinga ilgalaikėms tiekimo sutartims, kuomet prekių pristatymo faktas yra fiksuojamas sąskaita-faktūra ir kiti tarpiniai dokumentai, tokie kaip perdavimo – priėmimo aktai nėra sudaromi. Pažymėtina, kad sutarčių vykdymo kontrolės kokybei įtakos turi ir didelė darbuotojų vykdomų darbinių funkcijų apimtis.

SĮ „Kretingos komunalininkas“ direktoriaus įsakymu patvirtintas Aprašas išsamiai reglamentuoja pirkimo sutarties vykdymo etapą, apibrėždamas pirkimo vykdymo etape dalyvaujančių asmenų, t. y. pirkimų iniciatoriaus ar kito už sutarties vykdymą paskirto atsakingo darbuotojo, vyr. buhalterio funkcijas. Tačiau neatsižvelgiant į tai, kad sutarčių vykdymo etapo kontrolė yra reglamentuota, tikimybė, jog sutarčių vykdymas yra korupcijos požiūriu rizikinga sritis, išlieka. Šios rizikos sumažinimą galimai užtikrintų sutarčių vykdymo kontrolėje dalyvaujančių asmenų skaičiaus išplėtimas, tačiau Įmonės, kaip viešojo juridinio asmens, statusas ir su tuo susijęs siekis vykdyti veiklą kuo mažesnėmis sąnaudomis nesudaro galimybės didinti viešųjų pirkimų sutarčių vykdymo etape dalyvaujančių, galinčių užtikrinti didesnę sutarčių vykdymo kontrolę, darbuotojų skaičiaus.

Pabrėžtina, kad tikimybė, jog sutartys būtų sudaromos nesilaikant viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, yra maža, kadangi atsakingi už pirkimų vykdymą ir pirkimo procedūrose dalyvaujantys asmenys yra supažindinti su teisės aktų reikalavimais, su viešojo pirkimo procedūros sąvoka, su šios procedūros vykdymo tvarka ir reikalavimais. Darbuotojams yra žinomas Įmonės, kaip perkančiosios organizacijos, statusas ir tokios Įmonės vykdomam prekių, paslaugų ir darbų įsigijimui keliami griežti reikalavimai.

Sutarčių sąlygų neatitikimo pirkimo dokumentuose keltiems reikalavimams tikimybė taip pat yra maža, kadangi rašytinių sutarčių sudarymo etapas nuo sprendimo sudaryti sutartį iki jos paskelbimo yra priskirtas atsakingo už sutarties sudarymo ir sutarties teisėtumo kontrolę asmens kompetencijai, taip siekiant užtikrinti sutarčių pasirašymo etapo teisėtumą ir juridinę kontrolę. Parengta sutartis yra derinama su pirkimo iniciatoriumi ir vyr. buhalteriu, kurie savo kompetencijų ribose atlieka išankstinę sutarties atitikties pirkimo dokumentams ir kitiems perkančiosios organizacijos pirkimo objektui keliamiems reikalavimams kontrolę.

Epizodiškai aptartina ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) veikla bei jos metu sudaromų rangos darbų sutarčių vykdymas.

Pažymėtina, kad įvertinus šią veiklos sritį, darytina išvada, jog statybos rangos teisiniai santykiai savo esme sudaro prielaidas korupcijos tikimybei pasireikšti, kadangi galimi įvairūs statybos santykių šalis atstovaujančių darbuotojų neleistini susitarimai, suteikiantys naudą vienam iš asmenų, pvz. susitarimas leisti naudoti blogesnės kokybės medžiagas, susitarimas dėl atliktų darbų kiekių neatitikimo ir pan., kurie korupciniu požiūriu būtų įmanomi. Tačiau, ši rizika, mūsų nuomone, yra suvaldyta, kadangi Įmonės pasirinktas viešųjų statybos rangos darbų, techninės priežiūros ir ekspertizės paslaugų pirkimo būdas – per Centrinę perkančiąją organizaciją - pagal griežtai struktūrizuotas sutartis, numatančias aiškias ir nedviprasmiškas sutarčių keitimo tvarką, baigtinių sutarčių keitimo sąrašą ir daugeliu atvejų privalomą techninio prižiūrėtojo dalyvavimą tokiose procedūrose, sumažina galimybę piktnaudžiauti Įmonės darbuotojui, įgyvendinančiam užsakovo funkcijas, suteikiamomis teisėmis. Tokios sutarties vykdymas yra atliekamas remiantis aiškiai sutarties nuostatu

reglamentuotu teisiniu santykiu, nenumatančiu sutarties šalims diskrecijos teisės pasirinkti kitoki nei reglamentuotasis elgesio variantą.

Apibendrinant analizuotą Įmonės korupcijos pasireiškimo požiūriu rizikingą veiklos sritį, būtina pastebėti, kad didelis viešųjų pirkimų ir jų pagrindu sudaromų viešųjų pirkimų sutarčių skaičius, SĮ „Kretingos komunalininkas“, kaip perkančiosios organizacijos veiklos specifika, skubiai vykdytinų pavedimų pagal vidaus sutartį gausa ir to nulemtas darbuotojų orientavimasis ir koncentravimasis į greitą ir gerą darbo rezultata, riboti žmogiškieji ištekliai ir vienam darbuotojui priskirtų funkcijų kiekis, neleidžia teigti, jog rizika, būdinga sutarčių vykdymo etapui yra visiškai suvaldyta, tačiau užtikriname, kad yra dedamos maksimalios pastangos šiai rizikai nuolat valdyti ir kontrolės trūkumams, galintiems turėti įtakos perkančiosios organizacijos veiklos rezultatams, pašalinti. Remiantis tuo, darytina išvada, kad nedidelė korupcijos pasireiškimo tikimybė sutarčių vykdymo etape galimai yra, todėl nuolat peržiūrimos esamos ir svarstoma dėl papildomų priemonių, galinčių maksimaliai suvaldyti korupcijos pasireiškimo riziką ir pašalinti veiklos reglamentavimo trūkumus, išplėtimo / nustatymo galimybės.

Direktorė

Renata Surblytė

Originalas nebus siunčiamas

Reda Bendikienė, tel. 869903724, el. p. reda.bendikiene@kretkom.lt